

Pärlugglan

Montessoriförskolan Pärlugglan

Sollentuna kommun

Observationen genomfördes av:
Regina Bergendahl Nacka kommun
Inger Dobson Ekerö kommun
Vecka 48 2017

Innehållsförteckning

Kort om förskolan

Observatörernas bild

- Hur observationen genomförts
- Sammanfattning
- Resultat per målområde
- Bedömning i skala
- Starka sidor och utvecklingsområden

Om Våga visa

Kort om förskolan

Antal barn	31
Antal avdelningar	2
Regi (ev fristående huvudman)	Föräldrakooperativ
Ev profil/inriktning	Montessori
Antal pedagoger varav antal legitimerade förskollärare	6 3 (1 leg fritidspedagog)

Observatörernas bild

Hur observationen genomfördes

Vi var två observatörer som besökte Montessoriförskolan Pärugglan i Sollentuna 27-28 november 2017. Vi observerade förskolans båda avdelningar. Vi deltog i samlingar, måltider och aktiviteter. Vi intervjuade förskolechef och två pedagoger samt samtalade spontant med övriga pedagoger och barn på förskolans avdelningar. Vi hade ett avslutande samtal med förskolechefen. Vi har läst och reflekterat över de dokument vi tagit del av.

Sammanfattning

Förskolan bedrivs i en fristående villa i ett tätbebyggt område med en variationsrik och inspirerande utemiljö. Den drivs som ett föräldrakooperativ med en aktiv styrelse och leds av en förskolechef, tillika pedagog. Verksamheten är montessorinspirerad och utgår från förskolans läroplan. Förskolan har två avdelningar, en för yngre och en för äldre barn. Inomhusmiljön är välplanerad och uppdelad i ämnesområden efter montessoripedagogikens intentioner.

Förskolechefens pedagogiska förmåga, förhållningssätt och tydliga dokument bidrar till förskolans goda utveckling. Arbetet med barns språk- och kommunikationsutveckling är mångsidigt och ger ett lustfyllt lärande. Användandet av modern teknik ger barnen möjligheter att använda och utforska olika digitala verktyg och dess användningsområden. Barnen ges många tillfällen till att utveckla förståelse att handla efter demokratiska principer. Den gemensamma värdegrunden behöver förankras hos alla. Dokumentationen kan utvecklas med barnens tankar, reflektioner och lärprocesser. Det demokratiska arbetssättet som finns på förskolan kan implementeras i arbetet med montessorimaterialet.

Resultat per målområde

Normer och värden: Det finns en gemensam och förankrad syn på verksamhetens värdegrund bland pedagogerna, ett arbete som startar vid höstterminens början. De utgår från *Grace and Courtesy*, en metod inom montessoripedagogiken som bland annat bygger på bemötande och artighet. De yngre barnens pedagoger beskriver att de arbetar med att vara fysiskt närvarande och visar med gester som exempelvis *kom, kom och sätt dig och stopp*. Vi ser barn som kivas och att pedagogerna vägleder dem till att säga/göra förlåt och också ge en kram. De äldre barnen har gjort en kompisol där de i strålarna beskriver hur de ska vara mot varandra samt samtalat och dokumenterat om social gemenskap. Vi ser pedagoger som väntar in barnen, lyssnar till deras tankar och åsikter, har tilltro till deras förmågor och är tillåtande samtidigt som de styr aktiviteter. Det råder en god stämning med arbetsro, ofta med dämpad musik i bakgrunden. Vi upplever också stunder där pedagoger inte har samma tilltro till barnens förmågor. På förskolan finns ett systematiskt arbete med utgångspunkt från en plan.

Utveckling och lärande: Verksamheten utgår från barns behov och är inspirerad av montessoripedagogiken. Undervisningen är planerad och strukturerad och följer *Lpfö -16*. Vi ser en riklig och varierad mängd av material, både montessorimaterial och skapande material av olika slag. En förberedd och till delar förutbestämd miljö för både yngre och äldre barn stödjer och utvecklar lärande. Utemiljön ger möjlighet till både lek och utmaning. Förskolan erbjuder många och varierade möjligheter för barn att med olika arbetsmetoder i rörelselek, vardagssysslor, hantverk, skapande och med digitala verktyg få möjlighet att utvecklas. Genomtänkta och lustfyllda övergångar mellan aktiviteter bidrar till god kvalitet. Under förmiddagen ser vi mer styrd verksamhet med montessorimaterial hos de äldre barnen samtidigt ser vi barn i grupp ha aktiviteter eller välja att arbeta i en mindre grupp. Vi ser flera goda exempel på hur pedagogerna använder digitala verktyg för barnen och i dokumentation till föräldrar. En helhetssyn på barn förekommer i huvudsak, nära samarbete mellan avdelningar, en genomtänkt målbild och nära samarbete med vårdnadshavare bildar en helhet.

Verksamheten dokumenteras i *Förskoleappen*, powerpointdokumentationer till föräldramöten och i väggdokumentationer. Barnen intervjuas inför *IUP*-samtal och resultatet analyseras. Vi saknar barns tankar i texten till uppsatta dokumentationer. Kundenkäten används som underlag för kommande *Läsårs mål*.

Pedagogernas planerade arbete med montessorimaterialet och andra aktiviteter stimulerar i hög grad språk och kommunikation samt matematiskt tänkande. Det finns goda möjligheter att arbeta med teknik och naturvetenskap. Tillfällen som tränar barns sociala förmågor förekommer återkommande genom montessoriarbeten och i andra planerade regelbundna aktiviteter samt naturligt i verksamheten.

Det finns förankrade metoder och rutiner för att ge särskilt stöd, vi ser anpassade lösningar i miljön. Pedagogerna beskriver samarbete med stödfunktioner och kommunens familjeteam. I montessoriarbetet ingår arbete med olika kulturer och världsdelar, hos de yngre barnen sjunger de på olika språk. Förskolan har för barn med annat modersmål iordningställt häften tillsammans med vårdnadshavare med bilder och text på respektive språk.

Barns inflytande: Vi möter barn som ges många möjligheter att uttrycka sina tankar och åsikter samt påverka sin situation. I verksamhetsplanen beskrivs att montessoripedagogiken är känd för sitt frihetsbegrepp, *en strukturerad frihet inom vissa ramar där valfrihet, rörelsefrihet och frihet över tid betonas*. Vi ser att materialet ibland begränsas för barn som inte, enligt pedagoger eller pedagogiken, uppnått mognad för en del material. Förskolans barn tar stort ansvar för sina egna handlingar och förskolans miljö. De tar för sig av materialet, arbetar vid bord eller en matta på golvet och plockar undan efter sig vid avslutad aktivitet. De yngre barnen kan ges större ansvar vid exempelvis måltider genom att själva efter sina förmågor få ta för sig av mat och bre sina smörgåsar. Barnen ges möjlighet att utveckla sin förmåga att arbeta enligt demokratiska principer genom olika former av samarbete och beslutsfattande. De får dagligen välja aktivitet, har inflytande över delar av innehåll i samlingar och medverkar i barnråd och genomför trygghetsvandringar tillsammans med sina pedagoger. Vi noterar att pedagogerna tar stor hänsyn till barnens tankar som kommit fram efter vandringarna. Förskolan har aktivt arbetat med genusfrågor och vi ser att alla barn ges lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen.

Styrning och ledning: Vi möter en engagerad och kunnig förskolechef som delar sin tid med att arbeta som pedagog i barngrupperna och som chef för förskolan. Detta bidrar till att hon är väl insatt och har goda kunskaper om verksamhetens pedagogiska kvalitet. Hon arbetar till stora delar för att utveckla verksamheten tillsammans med medarbetare, vilket de bekräftar. Vi tar del av många välformulerade dokument som beskriver verksamhetens alla delar med kopplingar till förskolans läroplan där också montessoripedagogiken beskrivs och involveras. Förskolechefen ansvarar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten tillsammans med medarbetare, föräldrakooperativets styrelse och övriga vårdnadshavare. Barnen ges delaktighet genom att medverka i råd, trygghetsvandringar och intervjuer. En väl fungerande samverkan finns på förskolan och förskolechefen berättar att det bedrivs ett visst samarbete med övergångar mellan skolformer.

Bedömning i skala¹

Område	Bedömning enl skala
Normer och värden	3,5
Utveckling och lärande	3,5
Barns inflytande	3,6
Styrning och ledning	3,7

Starka sidor

Arbetet med barns språk- och kommunikationsutveckling (Utveckling och lärande)

Beskrivning: Pedagogerna beskriver att detta är ett viktigt arbete som genomsyrar hela förskolan. Vi ser att miljön med språkmaterial är riklig och stimulerar barnen till att utforska skriftspråket. Här får de tillfällen till att exempelvis känna på bokstäver av sandpapper, använda ett rörligt alfabete, öppna små askar med föremål att läsa och skriva. För de yngre barnen finns material anpassat efter deras ålder som vi ser att de ofta använder. De äldre barnen får presentera en *visningssak* för sina kamrater i samlingar och ges då tillfällen till att samtala inför gruppen, lyssna till varandra och ställa frågor. Pedagogerna läser ofta sagor för barnen, sjunger, rim- och ramsar med mera. Förskolan besöker ofta närliggande bibliotek.

Bedömning: Det variationsrika arbetet stimulerar i hög grad barnens språk- och kommunikationsutveckling.

---

¹ 1.0 Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora utvecklingsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera utvecklingsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa utvecklingsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Förskolans användande av digital teknik (Utveckling och lärande)

Beskrivning: Det bedrivs ett aktivt och i många fall förekommande arbete med digital teknik som verktyg. Vi ser hur barn som inte vet vad de vill göra kan få förslag genom att använda lärplattan att lyssna av en QR-kod. Koderna används hos de yngre barnen till sångövertäckningar. Barn lyssnar på sagor i hörlurar från lärplattan samt provar på programmering med en Be-Bot robot. På föräldramöten använder pedagogerna filmer för att beskriva barns arbete i förskolan. Pedagogerna använder Förskoleappen till att dokumentera och som ett kommunikationsmedel med vårdnadshavare.

Bedömning: Arbetet med digitala verktyg är väl förankrat i förskolans verksamhet och visar på områden och lösningar som förenar det digitala verktyget med Lpfö -16 och montessoriverksamhet.

Barnens möjligheter att medverka i demokratiska processer (Barns inflytande)

Beskrivning: Barnen ges möjlighet att utveckla sin förmåga att arbeta enligt demokratiska principer genom olika former av samarbete och beslutsfattande. De får dagligen välja aktivitet, har inflytande över delar av innehåll i samlingar och medverkar i barnråd och genomför trygghetsvandringar tillsammans med sina pedagoger.

Bedömning: Förskolans arbete med demokratiska processer ger barnen stort ansvar och inflytande i verksamheten samt utvecklar deras förmåga att handla efter demokratiska principer.

Förskolechefens arbete med verksamheten (Styrning och ledning)

Beskrivning: Förskolechefen är väl insatt i den pedagogiska kvaliteten och hon arbetar stora delar av sin tid i barngrupperna. Vi hör och läser i dokument att hon ser möjligheter, arbetar för att utveckla arbetssätt och miljöer tillsammans med sina medarbetare och förskolans barn. Vi tar del av många dokument som beskriver verksamheten med kopplingar till läroplan och montessoripedagogik.

Bedömning: Förskolechefen har stora kunskaper om sin verksamhet som hon arbetar för att utveckla. Vi uppmärksammar det i intervjuer och läser det i väl skrivna och tydliga dokument. Medarbetare bekräftar hennes pedagogiska förmåga och vi ser hennes goda förhållningssätt i arbetet tillsammans med barnen.

Utvecklingsområden

Förskolans gemensamma förhållningssätt (Normer och värden) (Barns inflytande)

Beskrivning: Förskolan arbetar mycket med att skapa trygga och tillitsfulla relationer. Vi möter pedagoger som trivs tillsammans och som under en längre tid har arbetat fram en gemensam värdegrund som verksamheten vilar på. I ett dokument som beskriver förskolans värdegrund kan vi läsa att vuxna ska vara förebilder, bekräfta varje barn dagligen och bemöta dem med respekt. Vi ser att detta förhållningssätt inte alltid efterlevs.

Bedömning: Ett gemensamt förhållningssätt bör skapas där alla barn ges likvärdig tilltro till sina förmågor.

Pedagogiska dokumentationens lärprocesser (Utveckling och lärande)

Beskrivning: I förskolans miljö ser vi barnens arbeten och aktiviteter dokumenterade med fotografier och text som hänvisar till händelsen. Vi ser också teckningar och målningar med barns namn och text som beskriver vad de sagt. Den process som föregått eller det sammanhang barnet befunnit sig i och de tankar eller funderingar som föregått aktiviteten saknas.

Bedömning: Dokumentationen bör mer visa på barns lärprocesser och innehålla barns reflektioner.

Barns inflytande i montessoriaktiviteterna (Barns inflytande)

Beskrivning: Vi ser och läser i dokumenten att förskolan har ett demokratiskt arbetssätt i alla rutiner och aktiviteter. I arbetet med montessorimaterialet och arbetspassen ser vi ibland ett annat förhållningssätt där barns lust för lärande begränsas av de rutiner pedagogerna har i förhållande till montessorimaterialet.

Bedömning: Förskolans goda arbete med barns demokrati kan implementeras i förhållningssättet i montessoriaktiviteterna.

Jämförelse med tidigare observation

Observationsår:

Förbättringsområde:

Nuläge:

2013	Arbetet med att <i>motverka</i> traditionella könsroller/mönster, bör utvecklas och systematiskt följas upp.	2017 Har åtgärdats
2013	Den pedagogiska dokumentationen bör synligt visa på barnens lärprocesser och barnen behöver få fler möjligheter att reflektera över sitt eget lärande.	2017 Kvarstår delvis
2013	Det finns skillnader mellan de två avdelningarna beträffande barns ansvarstagande i vardagssituationer och även tid till självständigt lärande. Förskolan bör arbeta för att alla barn, oavsett ålder, ges möjlighet till allsidig utveckling.	2017 Kvarstår
2013	Planen mot diskriminering och kränkande behandling bör kompletteras med tydliga arbetsmetoder som möjliggör för pedagogerna att kartlägga, förebygga och följa upp detta arbete.	2017 Har åtgärdats

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola. Utvärderingen av verksamheten görs på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Observationer av förskolor och skolor genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observationerna utgår från läroplanerna och ett barn- och elevperspektiv.

Observatörerna skriver en rapport där de bedömer skolans arbete och resultat inom målområden, baserat på:

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med elever, personal och skolledning samt samtal med barn
- Skolans egna dokument, relevanta för observationens genomförande

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på <http://www.danderyd.se/vagavisa>